

Kontrollrutinar – viktig for å hindre og oppdage **tjuveri** av legemiddel

Statens helsetilsyn behandlar årleg fleire tilsynssaker mot helsearbeidarar som er mistenkte for, eller som har vedgått at dei har stole legemiddel på arbeidsplassen til eige bruk. Det dreier seg om legemiddel i reseptgruppe A og B, til dømes legemiddel som blir gitt for smerter, angst og søvnproblem. Sakerne viser at verksemda somme gonger har oppdaga dette raskt, mens det i andre tilfelle har gått lang tid før arbeidsgivaren har avdekt forholdet. Dersom det har vore stole frå dosettar eller frå ferdiglaga pasientdosar på annan måte, er det stor fare for at pasientar ikkje har fått dei legemidla dei skulle ha. Det kan få ulike konsekvensar som for eksempel dårlegare smertelindring.

Gode rutinar for å handtere legemiddel og god kontroll av legemiddelbeholdninga kan hindre at helsepersonell stel tablettar og andre legemiddel. Likevel, trass i gode rutinar og god kontroll er det helsearbeidarar som av ulike årsaker blir freista til å ta legemiddel frå lageret eller andre beholdningar til eige bruk. Då er det viktig at verksemda raskt oppdagar det og finn fram til den som står bak, for å få ein slutt på det. Gode rutinar og god kontroll er avgjerande også for det.

Eksempel frå tilsynssaker

Leiinga ved ei avdeling på ein sjukeheim oppdaga ved ein rutinekontroll av narkotikarekneskapen og legemiddelbeholdninga at det mangla to–tre tablettar av eit sterkt smertestillande legemiddel. Dei mistenkte at nokon hadde stole tablettane, og undersøkte det derfor nærare. Verksemda hadde elektronisk

registrering av alt tilgjenge til legemiddellageret, og leiinga samanlikna derfor tilgangssloggen til legemiddellageret, narkotikarekneskapen og vaktlista. Det viste seg at ein tilsett hadde vore på legemiddellageret på alle tidspunkta då legemidla sannsynlegvis forsvann. I tillegg hadde sjukepleiarer vore på lageret fleire gonger utan at det var registrert ut legemiddel i rekneskapen. Rutinekontrollen gjorde at verksemda oppdaga forholdet raskt, og kontrollen verksemda har med tilgjenge til lageret, gjorde at dei også raskt hindra nye tilsvarende saker.

I andre saker har vi sett at verksemda gjennom slike undersøkingar oppdagar at ein tilsett har vore på lageret på eit tidspunkt som ikkje var i samsvar med vaktlista, for eksempel på fritida eller i feriar. Vi har også sett eksempel på at kontrollar har avdekt at legemiddel som er førte ut av rekneskapen, ikkje kan finnast att i pasientdokumentasjonen, og at det er oppdaga ukjende signaturar i narkotikarekneskapen.

I ei anna sak melde ein tilsett om at det mangla 50 tablettar av eit smertestillande legemiddel på lageret. Denne verksemda førte rekneskap på dette legemiddelet, sjølv om det ikkje høyrer til reseptgruppe A. På bakgrunn av det melde avviket undersøkte leiinga saka nærare, blant anna bestillingane frå apotek. Dette avdekte at det over litt tid var bestilt ei stor mengd av dette legemiddelet samanlikna med perioden før, og forskjellen kunne ikkje forklarast med behova til pasientane. Hadde denne verksemda kontrollert bestillingane frå

apotek oftare, kunne forholdet kanskje ha vore oppdaga og stoppa på eit tidlegare tidspunkt.

Viktig for kvaliteten

Det er viktig for kvaliteten i helsetenesta og for tilliten til helse- og omsorgs-

Gode rutinar for å handtere legemiddel og god kontroll av legemiddelbeholdninga kan hindre at helsepersonell stel tablettar og andre legemiddel.”

tenesta og helsepersonell generelt at verksemda gjennom gode kontrollrutinar gjer det dei kan for å hindre og avdekkje tjuveri av legemiddel.

Det er viktig også for helsearbeidarane som er komne i ein slik situasjon, at dei har skaffa seg legemiddel på denne måten, at forholdet raskt blir avdekt.

Forskrifta om legemiddelhandtering krev at verksemda har kontroll med handteringa og beholdninga av legemiddel.

Gode kontrollrutinar

– leiinga sitt ansvar

- Sørg for å melde og undersøkje avvik, og for å følgje rutinane.
- Ha god kontroll med tilgjenget til legemiddellageret og narkotikaskapet.
- Ha god kontroll med lageret: Avgrens behaldninga, og før rekneskap også på legemiddel i gruppe B.
- Sørg for at uttak blir kontrollert ved dobbeltsignering, og ikkje berre blir signert.
- Sørg for å kontrollere bestillingar frå apotek og legemiddel som skal kasserast / returnerast til apotek.
- Sørg for å kontrollere rekneskap, behaldning og tilgang jamleg.